

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Δεκέμβριος 2011

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

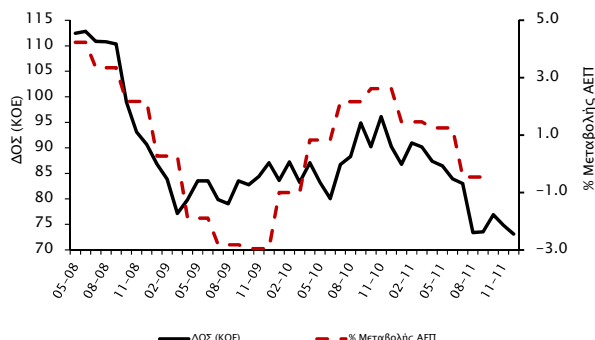
Το Δεκέμβριο το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε επιδείνωση με το Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) του ΚΟΕ να μειώνεται κατά 1,7 μονάδες σε σχέση με το Νοέμβριο. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη χειροτέρευση του κλίματος στις κατασκευές, εξαιτίας της μειωμένης οικοδομικής δραστηριότητας και των δυσμενών προοπτικών απασχόλησης στον τομέα, καθώς και στην επιδείνωση του κλίματος ανάμεσα στους καταναλωτές, λόγω χειροτέρευσης των προσδοκιών τους για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και της ανεργίας στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες. Το επιχειρηματικό κλίμα στους τομείς των υπηρεσιών της μεταποίησης και του λιανικού εμπορίου παρέμεινε στα ίδια περίπου αρνητικά επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα.

Τους τελευταίους μήνες ο ΔΟΣ έχει υποχωρήσει αισθητά, γεγονός που προδιαγράφει υποχώρηση του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ τα επόμενα τρίμηνα.

Το Δεκέμβριο 2011 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε μείωση της τάξης των 1,7 μονάδων σε σύγκριση με το Νοέμβριο.² Ο ΔΟΣ έχει υποχωρήσει αισθητά τους τελευταίους μήνες, γεγονός που προδιαγράφει υποχώρηση του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ τα επόμενα τρίμηνα (Διάγραμμα 1).³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και Ρυθμός Μεταβολής ΑΕΠ

Η υποχώρηση του ΔΟΣ το Δεκέμβριο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα οφείλεται κυρίως στη χειροτέρευση του επιχειρηματικού κλίματος στις κατασκευές και, σε μικρότερο βαθμό στις υπηρεσίες και τη μεταποίηση, καθώς και στην επιδείνωση του κλίματος ανάμεσα στους καταναλωτές (Διάγραμμα 2).

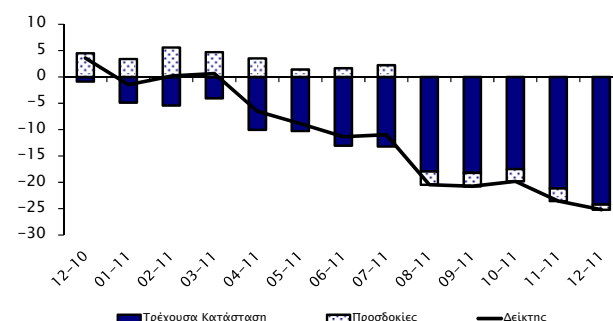
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε οριακή μείωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 3). Περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την οικονομική τους κατάσταση και τη ζήτηση τους τελευταίους τρεις μήνες. Επίσης, σε

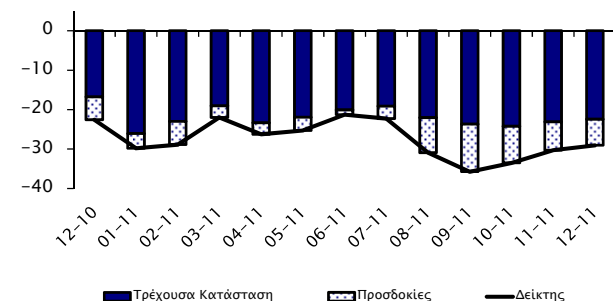
σύγκριση με το Νοέμβριο περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στην απασχόληση τους τελευταίους τρεις μήνες και περισσότερες αναμένουν ότι οι τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες θα μειωθούν. Αντίθετα, πιο πολλές επιχειρήσεις εκτιμούν θετικά τη ζήτηση και την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε ελαφρά βελτίωση σε σύγκριση με το Νοέμβριο, λόγω μικρής βελτίωσης των προσδοκιών και της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

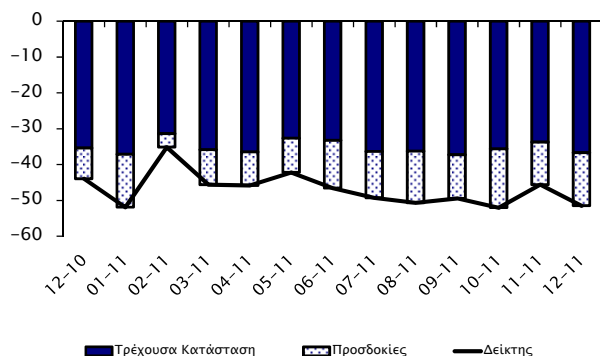

Περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν αύξηση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες και περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν πως αναμένουν αύξηση των πωλήσεων τους επόμενους τρεις μήνες. Το Δεκέμβριο περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν αύξηση στα τρέχοντα αποθέματά τους και ταυτόχρονα περισσότερες αναμένουν μείωση στις παραγγελίες προς τους προμηθευτές τους επόμενους τρεις μήνες. Σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, πιο πολλές επιχειρήσεις αναμένουν μείωση στις τιμές πώλησης κατά τους επόμενους μήνες. Τέλος, στα ίδια αρνητικά επίπεδα με το Νοέμβριο παρέμειναν οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για την απασχόληση τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).
² Από το Φεβρουάριο 2011 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.
³ Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Latest Figures: Growth Rates of GDP at Constant Prices, 3rd Quarter 2011", Στατιστική Υπηρεσία 09/12/11).

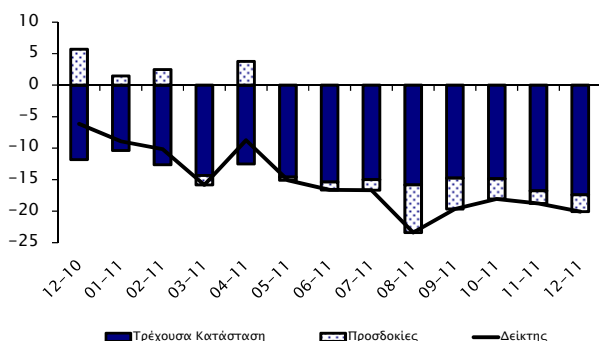
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 5). Σε σχέση με το Νοέμβριο, περισσότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν αρνητικά την οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους τρεις μήνες και περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν πως αναμένουν μείωση στην απασχόληση τους επόμενους μήνες. Επίσης, περισσότερες επιχειρήσεις συγκριτικά με το Νοέμβριο αξιολογούν αρνητικά τα υπό εξέλιξη έργα τους (current overall order books). Αντίθετα, περισσότερες επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στις τιμές τους επόμενους μήνες, αν και γενικά οι προσδοκίες για τις τιμές κυμαίνονται στα αρνητικά επίπεδα των προηγούμενων μηνών (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή επιδείνωση σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα, λόγω χειροτέρευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

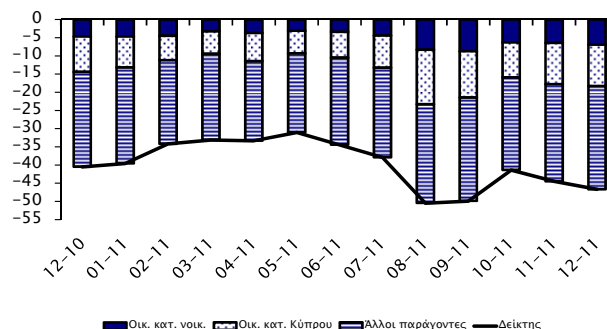

Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες, καθώς και στις παραγγελίες

για εξαγωγές. Αντίθετα, λιγότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στην παραγωγή τους τελευταίους μήνες και λιγότερες δήλωσαν πως αναμένουν αύξηση της παραγωγής, της απασχόλησης και των τιμών πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες. Τέλος, περισσότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στα τρέχοντα αποθέματα τους (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** παρουσίασε επιδείνωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα. Οι καταναλωτές αξιολογούν πιο αρνητικά από τον περασμένο μήνα την οικονομική τους κατάσταση τους τελευταίους, καθώς και τους επόμενους 12 μήνες. Πιο αρνητικά απ' ό,τι το Νοέμβριο αξιολογούν και την οικονομική κατάσταση της Κύπρου τους τελευταίους 12 μήνες, ενώ οι προσδοκίες τους για τον επόμενο χρόνο παραμένουν στα αρνητικά επίπεδα του προηγούμενου μήνα (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Η αξιολόγηση των καταναλωτών για το ρυθμό αύξησης των τιμών τελευταίους 12 μήνες είναι παρόμοια με τον περασμένο μήνα, ενώ ελαφρώς λιγότεροι αναμένουν αυξήσεις τιμών τους επόμενους 12 μήνες. Συγκριτικά με το Νοέμβριο, λιγότεροι καταναλωτές δηλώνουν ότι θα προβούν σε μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες. Επίσης, λιγότεροι καταναλωτές θεωρούν την τρέχουσα χρονική στιγμή ως κατάλληλη για αποταμίευση. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την ανεργία παρουσίασαν σημαντική επιδείνωση συγκριτικά με τον περασμένο μήνα (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας το Δεκέμβριο 2011 παρουσίασε μείωση 1,7 μονάδων σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2011. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη χειροτέρευση του επιχειρηματικού κλίματος στις κατασκευές και, σε μικρότερο βαθμό, στις υπηρεσίες και τη μεταποίηση, καθώς και στην επιδείνωση του κλίματος ανάμεσα στους καταναλωτές. Το κλίμα στο λιανικό εμπόριο παρουσίασε οριακή βελτίωση.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2010	2011											
	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	4	-2	0	1	-7	-9	-11	-11	-20	-21	-20	-24	-25
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	-3	-4	-12	-9	-20	-17	-23	-24	-28	-31	-24	-30	-36
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	0	-10	-5	-3	-11	-14	-17	-16	-26	-24	-29	-33	-37
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	14	10	17	14	11	4	5	7	-8	-8	-7	-7	-3
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	5	1	-2	8	8	-2	-4	0	-9	-5	-4	-1	-8
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	3	9	10	10	6	2	3	-8	-4	1	3	-2	2
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	0	11	8	12	17	15	10	-1	10	10	10	3	2
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-23	-30	-29	-22	-26	-25	-21	-22	-31	-36	-34	-30	-29
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-41	-55	-50	-41	-46	-51	-49	-44	-52	-56	-58	-57	-49
Τρέχοντα αποθέματα ³	9	23	19	16	24	15	12	14	15	15	15	13	18
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-17	-11	-18	-9	-9	-10	-4	-9	-27	-36	-28	-22	-20
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-28	-31	-29	-30	-41	-36	-35	-37	-50	-55	-47	-36	-43
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-9	-10	-4	-2	-1	-9	-6	-5	-17	-11	-14	-14	-14
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	5	22	14	9	-2	3	4	-3	5	7	-3	2	-4
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-44	-52	-35	-46	-46	-42	-47	-49	-51	-49	-52	-46	-52
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-41	-44	-38	-46	-45	-34	-46	-49	-47	-40	-46	-37	-58
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-71	-74	-63	-72	-73	-65	-67	-73	-73	-75	-71	-68	-73
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-17	-30	-8	-20	-19	-19	-27	-26	-29	-24	-33	-24	-30
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-33	-40	-22	-14	-24	-31	-24	-39	-42	-27	-32	-39	-33
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	-6	-9	-10	-16	-9	-15	-17	-17	-23	-20	-18	-19	-20
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-21	-17	-7	-13	-26	-35	-36	-42	-46	-35	-45	-43	-40
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-39	-37	-41	-38	-37	-42	-46	-44	-44	-51	-50	-53	-59
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-33	-43	-47	-37	-42	-45	-52	-52	-58	-46	-52	-46	-61
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-4	-6	-3	5	1	1	0	1	4	-7	-6	-3	-7
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	17	4	7	-5	11	-2	-4	-5	-23	-15	-10	-6	-8
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	-5	-13	-12	-12	-8	-11	-9	-14	-18	-19	-25	-14	-22
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	12	28	21	15	12	-6	2	-5	1	2	-6	0	-4
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-40	-40	-34	-33	-33	-31	-34	-38	-50	-50	-41	-44	-47
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-31	-33	-32	-27	-28	-27	-29	-29	-35	-34	-32	-33	-35
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-19	-19	-18	-13	-15	-12	-14	-18	-33	-35	-25	-26	-28
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-61	-61	-56	-57	-60	-52	-55	-54	-65	-65	-63	-65	-66
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-39	-34	-27	-25	-31	-25	-28	-36	-60	-51	-38	-46	-46
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	35	45	55	49	47	34	32	24	17	21	18	16	17
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	30	36	29	36	24	13	10	12	29	35	18	17	13
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3, 4}	57	56	49	51	45	43	48	53	62	63	59	60	65
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-44	-48	-48	-45	-48	-41	-44	-41	-55	-52	-48	-47	-47
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-34	-40	-38	-36	-35	-40	-37	-36	-52	-55	-52	-50	-57
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-18	-19	-17	-11	-12	-9	-16	-10	-20	-20	-5	-14	-17
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-48	-50	-43	-43	-42	-44	-48	-46	-46	-51	-43	-47	-48

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).